

No 's tornen els originals.
Dels treballs ne son responsables llurs
autors.

—•— *Periòdic literari. - Surt els dies 10 i 25 de cada mes* —•—

NOSTRES COL·LABORADORS

En Víctor Mora Alsinella

El que avui ocupa un lloc en la nostra galeria de col·laboradors té com a mèrits majors el esser dels literats novells que amb major bona fe i altaresa de mires porta el seu gra de sorra a l'obra meritoria del conreu de la literatura patria i la seva joventut, sols té divuit anys, dedicada amb tots sos impulsos i entusiasmes a tot lo que signifiqui cultura i enlairament, quan tants d'altres, per dissort, la malmeten en disbauxes i plaers que agoten prompte el cos i l'esperit.

¿Qué algú cercant amb el més fi garbell trobarà tal volta quealcuna falta en aquest o aquell treball sortit de la seva ploma? Quin dubte hi ha! mes qui, fins tractant-se d'escritors ja consagrats pot sotmetre ses obres a la crítica sens exposar se a que li sien trobats defectes? Es per això precisament que nosaltres quin deure es, perque nos el havem imposat, encoratjar als que demostrin tenir aptituds suficients per a conreuar les lletres catalanes, ja sia en vers, ja en prosa, nosaltres doncs que havem vist que n' Víctor Mora Alsinella es no sols dels que tenen aquestes aptituds, sinò també dels que prometen arribar bastant amunt, havem acullit amb gust els seus treballs que no dubtem que nostres llegidors hauràn judicat ben favorablement.

Per les seves poesies publicades a FESTA tots

haureu entrevist l'ànima romàntica del que les ha concebudes i es aixís com es el nostre amic; enamorat dels paisatges tristoís, dels pobles quiets, de tot lo que parla a l'esperit en llenguatge melangiós. Observador i filosof, més de lo que s'acostuma a esser a la seva edat, imprimeix en sos versos un deix d'amargor o bé una vibració d'esperança; jamai la burla o la sátira descarnada.

No escriu, com més de quatre, atent solsament al metro i a la consonant, puix aquestos ja li brollan de la ploma amb el pensament que canta i això, que vol dir tenir ànima de poeta, ja es tot lo que 's necessita per a arribar a serne de cos enter.

Estudiós i enamorat de la literatura catalana, no cal dir que coneix totes les obres, tots els autors de nostre terra ¡quants que tot sovint anomenen tal autor i tal llibre que sols coneixen pel títol n' estessin tan al corrent com en Mora de la producció intel·lectual de nostre terra! Aixís la nostre joventut que deuria esser la es-

perança per a l'enrobustiment de la nostra personalitat literaria, política i comercial, hi dediqués al estudi una bona part del temps que pert en altres esbarjos menys lloables, aixís ne veigessim creixer una abundosa brotada de joves com en Víctor Mora per a major honra i gloria de la nostra aimada Catalunya.

Víctor Mora Alsinella

EUROPA EN GUERRA

No fa gaires dies que 'n aquestes meteixes columnes i a propòsit de la mort de la Baronesa de Suttner feiem patenta la nostra poca fé en tots els esforços que fan alguns esperits humanitaris per a aconseguir la pau universal. ¡Quan poc ens pensavem aleshores que tan aprop tinguéssim l'horrenda plaga de la guerra!

Ja tornen els homes a llensar-se com feres els uns sobre els altres, ja tornen a assolar-se els camps que veuen retirar-se la rella benfactora sentint en canvi correr sobre d'ells els carros feixucs de la destructora artilleria. Milers de milers de joves son arreballats per força dels tallers, fàbriques i conreus per a ferlos anar a combatre amb uns altres a qui ni tan sols coneixen i contra els qui no tenen cap motiu d'odi personal.

¿Qué haurà guanyat l'humanitat després d'aquesta guerra crudel? qué les nacions? qué els individus?

Perqué es maten aquesta gent? Diuen que per a defensar alts interesos ¡valenta frasse! on son aquests interesos? Quin interès hi ha més alt que l'interès suprem de l'humanitat que 's la pau i el benestar?

Parlis de la guerra en nom de l'ambició i de les mires baixes i partidistes, mes no en nom d'alts interesos, perque tots els que la motivin no ho son d'alts, no poden serho desde 'l moment que s'opoen en la matansa i la destrucció.

Quan dos individus es barallen la justícia els condemna a tots dos, perque diu que per això son els tribunals, per a dirimir les qüestions i donar la raó a qui la tinga, ¿doncs per qué no aplicar aquesta llei a les nacions?

Ja que nosaltres no podem fer-hi res, tot executant-la, preguem per a que aquesta guerra fineixi com més aviat millor per a menor vergonya de la pobra humanitat.

M. MURIA.

Sonet de la noia amable

Sou tota vos un càntic de dolcesa
i de vostra beutat, lleu i amara,
ne dimanen efluis de tendresa,
d'un' intima tendresa ruborosa...

Oh! el tendre encís de vostra gentilesa
i el de vostra mirada tan conmosa!...
Es tota suavitat vostra bellesa
plena d'una lleu gracia candorosa.

D'una espléndida flor sou la poncella...
Teniu d'un àngel l'exposició més bella
i en vostres ulls s'hi ovira tot un cel...

Tan hermosa, tan gracil, tan galana
tothom voldria tindre-os per germana...
Dins del meu cor, jo 'n servo un gran anhel.

SALVADOR SOCIAS i TORNELL.

EL CENTINELLA

En Manel i la Merceneta eren ditxosos. Molt prompte veuriem realitzat el somni de llurs aspiracions. Pocs dies faltaven per a casarse i aquella nit era ja de les últimes que ell anava a visitar-la sempre baix la vigilància de l'avi, únic parent i protector de la noia. Ells sentats apropet, molt apropet l'un de l'altre en un *divàn*, l'avi enfront d'ells sense treurels la vista del seu dessobre.

An en Manel l'atormentava molt aquell jaio amb l'aire de centinella imperant. Les converses que havia de tenir amb la Merceneta tenien que ser de les més ensopides, car encara no corria un xic enllà, l'avi l'interrompia a lo mellor amb una tosseta mig irònica, mig severa, prò tota postissa. I si la mirava amb insinuositat, una nerviositat esclatant, feie picotejar, al avi, sobre el braç de la cadira on descansava.

Anirien a casarse i sols un cop havien fruit la delícia d'un petó. Era un dia que en Manel havia estat convidat a sopar amb ells i un cop de sobre taula, es deixà caurer el *puro* que li acabava d'oferir l'avi. Ell de quatre grapes per terra anava buscant-lo per sota la taula. La Merceneta d'un plegat tot acotant-se, digué: «¿No es allò d'allí?» I llavors sota la taula es besaren al ensemps que l'avi deixava caurer amb forsa sobre la taula la cafetera buida, com una canonada d'alerta.

Amb ses ulleres de vidres fumats, ho veia tot més blanc que la neu i 'l cotó-fluix de les orelles era ben inútil per cert.

Un cop casats l'haurien de guardar a casa, lo que fins els privaba d'empendrer el viatge de nuvis per mor de no deixar sol al vellet qui era el martiri d'en Manel.

Vingué la nit de nuvis, quan marejats del bullici de la festa, entraren a llur casa l'avi amb el matrimoni novell.

Després d'amanyagar al vellet es posaren a la taula per apurar un vas de llet amb café per quiscun d'ells.

L'avi estava molt preocupat amb el seu vas, mirant-lo ficsament aital hi troves bolves.

Els dos se l'engoliren en un instant i 's miraren carinyosament.

Ell li signava al avi amb contrarietat, i després corria sa mirada a unes portes blanques que feien somriurer an ell i acotar el cap an ella.

Més tart, s'agafaren amb voluptuositat i ell li preguntà: —Estas marejada ¿oi? et convé descansar.

Ella enrogí i al instant es mirà al avi. ¡Oh miracle! El centinella dormia com una soca, apoiat el cap sobre la taula.

s. GRAS VILA.

Projecte d'Art a Molins de Rei

Jo que estimo les coses belles i 'm semblen més belles quan es fan en el meu poble, no es pas extrany que m'entussiasmi amb la bella pensada qu'acabo de llegir. ¡Erigir un monument per subscripció popular al malaguanyat pintor convilatà nostre En Miquel Carbonell! ¡Magnífic projecte! Amics meus de Molins de Rei, deixeu-me que rao ni amb vosaltres aquest meu entussiasme.

Si la mort no 'ns l'hagués prés tan jove al nostre gran pintor, l'idea d'aixecar-li un monument

FESTA

no fora una iniciativa local, sino un projecte del Estat.

Quan un artista s'ha guanyada la fama degencial, el poble sent per ell un fort agraïment al ensemps qu'una ferventa admiració, i els alts personatges polítics, el Rei, els *grans* de la Nació solliciten amb tot interès els seus serveis.

Els sentiments de que l'artista es fa acreedor, no son més que manifestacions d'un sol sentiment fonament humà: l'afany d'inmortalitat. El poble ovira en la glòria perpètua del artista la supervivència del seu esperit de raça, del llur sentiment col·lectiu, de lo que hi ha demés característic en el conjunt del seu intel·lecta, *El personatge*, en canvi, espera del artista, una immortalitat personal; perxó paga, a preu fabulós, la seva obra, perxó 'l complau servilment. El seu millor o pitjor paper en l'història del artista depen. I es que, com Goethe va descobrir-nos, l'artista genial, es un resum de les millors qualitats espirituals del poble que l'ha produït i aquest poble, en son pintor, en son músic, en son poeta, *s'hi veu, s'hi sent*, ell mateix; al honrar sa memòria es ell mateix qui s'honra.

I el personatge polític ordena 'ls homenatges al artista perquè copça quelcom de sa glòria; perquè gràcies al artista la seva immortalitat es més popular i més brillant.

Si Miquel Àngel no hagués esculpit les tombes dels Medicis, els Medicis sols foren immortals per uns quants estudiants d'Història. Avui ho son per tota persona de mitjana cultura que visita Floència. Si Goya no hagués pintat Carles IV i la família llur ningú 'ls coneixeria. Foren passats per l'Història efímerament enfonsant-se desseguit a la regió de les Ombres. Avul tothom qui ha visitat el Museu del Prado guarda d'ells un exacte recort.

Miquel Carbonell morí malt jove; quan de son geni reconegut per la Críticatot just comensaven a adonar-sen els personatges, tot just comensaven a disputar-se la glòria de compartir amb ell l'inmortalitat. Perxó estan justificats si ells no tracten d'homenatjar-lo, pro nosaltres, nosaltres que també estimem els paisatges d'aquesta vila riolera que varen emocionar la seva sensibilitat exquisida, els paisatges que projectà en sos quadros a la acció combinada del sentiment amb la gran força creadora de la seva ànima resum de totes les ànimes nostres; nosaltres que tenim per parents amics els models de ses figures. Si als uns son admirats amb totes les seves bellesaes, amb tota la perfecció de les seves línies, amb tota la lluminositat del seu color, gràcies al nostre artista i coneguts els altres amb tota l'exactitud de la psicologia llur, idealisats al passar per son estret de poeta, fets per ell immortals, ¿no forem ingrats en negar-li l'homenatge?

¡Genial pintor Carbonell! Fores l'artista del nostre poble i el nostre poble t'homena. Al ensemps que 'ls aucells i les flors, de qui poèticament et despedeixes, duen cantarelles i grats perfums al teu artístic mausoli, l'inmortalitat qu'a Molins de Rei donares amb els teus quadros, Molins de Rei té la vol retornar, grabant en marbre el teu nom i la teva efigie.

Tu estimares la Bellesa a través del teu poble. El teu poble estima l'Art a través de tu qu'ets el seu artista.

AGNA CANALÍAS MESTRES.

El desposori de la prímpcesa

La filla del Rei està enamorada, sos ulls hermosos, que sols han vist quinze vegades passar el Maig florit, regalimen cristallines perles mentres recolzada en el gòtic finestral deixa vagar perduda, la mirada allà d'enllà de les montanyes que s'oviren al fons de la plana que domina el turó on s'aixeca el castell secular on amb els actuals moradors hi habiten encare les ombres d'una nissaga heroica de reis guerrers.

La filla del Rei està enamorada, mes ¡aïl son amor que n'es de lluny d'ella! L'hereu i últim brot de la baronía de Bellesclat, l'hermós Ferràn, es anat a la guerra i no es pas que al anar-hi hi cerqui cap glòria, ni terres hi cerqui poder conquerir; l'única conquesta que el jove Baró hi es anat a cercar es la mà de la Prímpeesa que trista sospira en el finestral.

Orfe de pare i mare, el noble donzell assistí a una festa que el Rei va donar i allí en els severíssims salons del palau i entre les rigideses de l'etiqueta més cerimoniosa va parlar amb la bella Genoveva, la més bella entre les belles, que amb la lluisor de sos ulls blaus i amb el foc de sos llavis coralíns, va encendre la flama del amor en lo seu cor; ditxós donzell! i quan prompte fou correspost per la xamosa prímpceseta que l'hi entregà l'ànima seva amb tota la força i la passió del primer amor de son esperit puríssim.

Poques vegades tingueren ocasió de parlar-se, puix les festes i casseres no eren gaire seguides en la cort del Rei d'austeres costums, més essent poques no per això deixaren els nostres enamorats de comunicar-se llurs amoroses impressions, que de trobar ocasions per a parlar-se en saben els festejadors més que cap advocat d'enredar plets.

Un jorn vingué que esclatà la guerra entre llur país i el reialme veí; totes les festes foren sospeses i ningú pensà en res com no fos en l'organització de forces per a combatre a l'enemic; ja no s'oí més l'alegre trompa de cassa per les encontrades, sonant en son lloc els clarins bélics i en comptes dels lladrucs de les gossades, retrunyien l'aire el redoblar dels tabals i el soroll de ferramalla.

Nostres enamorats estaven morts de tristor de no poder-se veurer mai i mercés si quelcun jorn el Baró s'atansava prop del reial castell per a poder canviar un salut amb les mans amb l'enamorada Prímpeesa que romanía trista, darrera les celosies del finestral de sa cambra.

Un jorn vingueren bones noves de la guerra; els emissaris portaven cartes per a el Rei anunciant-li haverse guanyat la primera batalla. Una recepció tingué lloc al castell on anaren els nobles a felicitar al monarca per l'èxit amb que comensaven les seves armes; la concorrencia estava gairebé tota composta de dames i que alguns nobles vells, puix els joves eren tots a la guerra.

No cal dir si na Genoveva i el de Bellesclat aprofitaren el temps donant esplai a llurs cors, que tantes coses tenien de dir-se amb tants dies d'estar sense comunicació, si en feren de projectes i plans per a l'avenir! i en l'entusiasme de sos

jovenils impulsos fins concebiren l' idea d' aprofitar el propici estat d' ànim del Rei per a que 'n Ferran li demanés la mà de la Primpcesa.

Quan ja tot-hom es retirava, el jove enamorat va retrassar-se i essent l' últim en despedir-se posà al corrent al Rei dels seus amors amb la Primpcesa i l' hi demanà li fes la gran mercé de concedir-li la mà de la seva filla.

No foren escoltades amb desagrado ses paraules per part del Rei, qui havia tingut en gran estima al difunt Baró, son pare, i posant-li la mà sobre l' espatlla, aixís li parlà:

—Molt me plau, senyor Baró, que a ma filla estimeu i que ella vos corresponga, l' amor en vostra edat i en ànimes sanitoses es, com desitjeu, molt digne i mereixedor d' esser benefici per lo sant llas del matrimoni i no haig de ser jo qui s'hi oposi; mes, una cosa tinc de dir-vos, digne hereu del nom gloriós dels Bellesclat, vostre escut està ple de blasons dels vostres avant-passats, empró vos, i no es pas per culpa vostra, sinò per manca d' ocasió, no haveu encar pogut afeigir-hi cap que siga recordansa i commemoració de gestes propies; sols això exigeixo de vos per a concedir-vos la mà de la Primpcesa, ma benvolguda filla. Are teniu propicia l' ocasió, jo estic en guerra, que per sort no comensa malament, aneu-hi i cubriuse de gloria, sigueu la continuació de les gestes dels vostres avis i en retornant ma filla serà vostra.

—Senyor, respongué en Ferran fent una profunda reverència, demà a trenc de l' auba em posaré en camí.

I prenent comiat del Rei i de sa filla, que l' veigé sortir plorosa, abandonà el castell.

A l' endemà quan el sol daurava la terra amb sos raigs primers, dos cavallers trotaven enllà del camí aixecant gran polsaguera; eren el Baró de Bellesclat i el seu escuder que marxaven a reunir-se al exèrcit combatent.

I desde aquell jorn l' enamorada Primpcesa passa les hores trista i somniadora, en aquella finestra on primer l' hem vista, ficsa sempre la mirada allè d' enllà de les montanyes que tanquen la vall, allí per on va veurer desaparèixer al seu aimant.

¿Quants dies havien passat desde la partida del Baró de Bellesclat? Setmanes pot-ser, pot-ser mesos. Correus n' eren arribats al Rei que seguien portant bones noves de la guerra. ¿I del Baró? Ni una paraula.

Un jorn arribà un emissari. ¡Bones noves, bones noves! una formidable batalla havia posat fi a la guerra, l' enemic demanava la pau.

La batalla havia sigut cruenta, molts d' entre els millors capitans del reial exèrcit hi havien deixat la vida; mes la victòria era complerta.

¡Bones noves! Victòria, victòria!

¿Bones noves? I el Baró de Bellesclat? Un héroe, s' havia portat com un héroe, més en un dels moments més culminants de la lluita havia caigut tan greument ferit que al poc rato espirava.

¿Bones noves? No ho foren pas per la filla del Rei que al rebrerles caigué desmaiada i mentres el poble enardit atronava l' espai amb sos crits d' alegria, la pobre, més merta que viva, ferida al mig del cor per la tremenda notícia, fonia son inacabable dolor en rius de llàgrimes que devallaven de sos ulls puríssims solcant ses galtes,

com les gotes de rosada sobre els petals d' una flor.

¡Victoria, victòria!

¿Que 'n tenia de fer ella de la patria i del reialme, que 'n tenia de fer del triomf de les armes del seu pare si el preu d' aquesta victòria era la vida del seu promés.

Passaren dies i son greu dolor en lloc de minvar anava creixent. A voltes quan passava pel gran saló del castell on hi havia penjats als murs els retrats dels avant-passats, tota la seva nissaga de reis guerrers, vestits amb les pesantes armadures i cotes de malla, es parava al bell mig de la estansa i amb el puny clos els amenassava, puix a n' ells els feia culpables de que, amb la tradició guerrera que havien llegat a la familia, eren la causa de la dissort que l' aclaparava.

Bé n' organitzà el Rei, son pare, de casseres i festes de tota mena per a tractar de distreure-la; inútil, tot inútil. Com més coses cercava per a que 's divertís més sa pena era fonda, més fondes arrels prenia el dolor en la seva ànima.

Un jorn li digué al Rei:

—En vá vos canseu, oh pare meu, en volguer ferme oblidar lo mal que va causarme la mort de mon aimat. No 'n dongueu més de festes al palau, que no ressoni més per monts i planes el corn de cassa, puix en lloc d'apaibagar ma pena, reviscolen encare més el foc del meu torment. Pare, jo vos ho prec, no en vull de festes, vull ferme monja.

A l' any just d' aquests fets i en un matí suau i melangiós d' un dia de tardor, en un matí en que 'l sol daurava les fulles resseques caigudes dels arbres, d' on s' havien després recargolades amb el gest de les últimes contraccions d' una agonia lenta i martiritzadora, darrer sofriment amb que's desprenen d' una vida de dolor multitud de sers des de 'l més refinat fins al que judiquem més insensible; en un matí benévol i poètic les cançons del monastir del Sant Esperit tocaven a festa.

La molt Alta i Sereníssima Primpcesa Genoveva, la filla del Rei, prenia l' habit; tot un estol de nobles dames i cavallers, molts d' ells vinguts de llunyanes terres, omplia l' ampla i severa nau de l' església del monastir guarnida de flors i endomascada amb tapissos de valor inestimable; la rica catifa que cobria les lloses apagava tot soroll, l' altar guarnit amb gran riquesa i on cremaven centenars de ciris apareixia haver enmatllevat al sol un poc de sa llum divina.

La Primpcesa entre les monges de son seguici, blanca tota ella i blanca sa cara, on semblava que no hi circulés gota de sang, destacava sa bellesa immaculada, sa bellesa que no poguent ofrendarla al seu amor, condemnava a marcir-se entre les parets del claustre.

Les monges en el chor deixen sentir ses argentes veus desgranades en les notes gaies i melancòliques d' un cant de gloria. Canten els desposoris sagrats d' una ànima puríssima que 's dona a n' el Senyor.

La Primpcesa bressada per la música i pel baume dels incensos somnia amb els ulls oberts. ¿Amb que pensa? Pensa amb el goig amb que hauria abraçat al seu aimat are fa un any a son retorn, pensa que a hores d' are tal volta es-

FESTA

taria passejant del braç del seu espòs, feliç, mare pot ésser i pensa amb la guerra, la estúpida lluita dels homes amb els homes per un rés, la maleïda guerra que l'hi arrepassà tota la seva felicitat amb la vida del seu promés.

Les monges paren de cantar, els incensers agitats per les mans dels escolàns llensen espeses columnes de fum; na Geneveva alsa el cap ¡oh miracle! allà dalt entre el fum del incens es dibuixa, vaga primer, després ben clara, l'imatge del aïmat, es allí vestit amb flamanta armadura que brilla com si fos d'or, entre un nimbe de llum, es allí cridant-la per senyes, obrint-li els brassos amorosos ¡oh si! es ell, es la dolça imatge del amor dels seus amors, es ell que ve per a desposar-se amb ella, es ell que no l'hi vol al claustre, que la vol per ell, tota per ell...—Ja vinc, ja vinc...

La Primpcesa fa un crit, es posa la mà al cor i cau desplomada. Tot-hom corre, tots s'apressuren al seu voltant ¿qué ha succeït? un desmai?...

Ja no surten del ehor les notes gaies i melangioses del cant de gloria, are en devallen les notes tristes del *De Profundis*.

La Molt Alta i Sereníssima Primpcesa Geneveva, la filla del Rei, es morta!

Magu Huria

L' INVASIÓ TORERA

Un dissapte al mig dia m'estic a cal barber esperant pacientment que 'm toqui el torn per a ferme endressar la fesomia. El barber després d'enllestirne un, diu amb tó amable a un parroquià:

—Senyor Pruna, vosté es el primer.

Em ficso amb aquest senyor, es un tipu d'aquells que vulgarment es diu que estàn al món i per lo tan satisfet de viurer i pensant solsament la manera de fer bons àpats.

S'assenta amb bastanta pena, passant just pels braços de la butaca, i diu tot ensalivant:

—Noi! vos faig saber que air vaig menjar una sopa de rap, qu'els angels hi cantaven.

—Calenta o freda?—pregunta el barber tot posant polvos de sabó a la tassa.

—Home... com vol que sigués la sopa.

—Hem refereixo a l'aigua per a afeitarlo.

—Ah, com a vosté l'hi sembli millor. Cregui que la minyona que tinc, lo qu' es per les sopes, supera a totes les qu' han estat a casa. I qué m'hi diu vosté de tot aixó?

—De qué?

—D'aixó de la minyona.

—No hem parli de minyones, la meva senyora té una especial gracia en buscarles lletges i velles.

—Deu estar insegura de vosté.

—Cà... ho fa perque aixís ella, al costat d'una lletja, resalta més.

Un parroquià treu el nas per la porta i el barber tot anant remullant maquinalment al senyor Pruna, li diu:

—Passi, senyor Curro.

—*Tardarán ustedes mucho?*

—Cinc minuts.

—*Así, me esperaré.*

El senyor Curro cerca una cadira per a esperar la tanda i s'assenta tot cantant una mala-guènyia a mitja veu:

¡Ay... ay!... morena

cuando te veo

¡oloro...oloro de pena!

Un mig aprenent d'adroguer que l'hi estàn tallant el cabell esclata a riurer.

—*Oye, niño, de que te ríes?*—li pregunta el senyor Curro tot molestat.

—Dispensi... es que m'ha fet molta gracia això del *oloro*.

Queda tallat l'incident per a haver tocat el torn al senyor Curro.

—Com va la seva revista *taurómata*?—diu el barber, que li agrada posar carbó per a tenir sempre encesa la conversa.

—*Muy bien, esta semana se ha aumentado la venta un cincuenta por ciento.*

—Vamos, s'el felicita.

Comensen a parlar de *corridos* i fins el senyor Pruna, que es home de casa seva i com he dit de formes extraordinaries, se sent torero. Com que al senyor Curro l'hi han tocat el punt flac, pren la paraula i no para fins que, afeitantlo, el fadri li agafa el nas, i notant que la seva veu sembla la d'un *gramophon*, deixa contra sa voluntat el toreig per breus moments.

Un cop afeitat, per a demostrar tota la feina feta el diumenge passat per un *fenómeno* (are ja no existeix la paraula *torero*) es treu del coll el drap d'afeitar i comensa a torear el silló, donant voltes i més voltes, fent aixecar un polsím de cabells i exposant a un encostipat a tota la parroquia.

Gradualment s'entusiasma el públic i es converteix la botiga en una plassa de toros.

El xicot adroguer, a qui ja li han pres el pel, comensa a fer de toro i jo, per por de rebrer algun tanto, surto mig esparverat de la barberia.

Un cop al carrer, com el que desperta d'un pesat somni, hem trobo desorientat, i al donarme compte de lo qu'he vist passa a casa nostre, hem sento avergonyit i tot caminant vaig dient entre dents: Aixó es l'invasió... aixó es l'invasió!

M. ALERANY.

INTIMA

En una cambra petita
arraulit m'hi trobaràs,
escribint a totes hores
lo que tu no has entés mai
la novela de ma vida
rublerta de desengany...
Quan jo mori, te la deixo,
es l'únic llegat que 't faig,
llegeix llavors i medita
tot lo que el llibre 't dirà,
i tu que no 'm vas compen'ire
llavors me compendràs!

JACINTO CAPELLA

La terra està que bull ⁽¹⁾

Mai com ara pot aplicar-se aquesta dita, popular a Catalunya, doncs, si donem una mirada al mapa, veurem com la gent se belluga, mentre la fumareda dels canons enterbola l'atmosfera humana.

Novament els balkans amenassen una explosió de focs guerrers que podrien fer trontollar l'equilibri dels estats europeus, que viuen amb constant amenaça i esmolant-se les dents.

El Marroc es una sepultura oberta per a la joventut d'Espanya que tanta falta fa als camps i a les escoles tècniques. França no deixa de tenir els seus embolics internacionals.

Alemanya, Austria, Itàlia i Rússia no sabem pas com ne sortiran amb la testa coronada d'Albania.

Ademes, sense apartar-nos d'Europa, existeixen certes iniquitats dels estats déspotas en contra de les petites nacionalitats, que a la curta o a la llarga farà explotar d'ira els pits dels patriotes que han d'acabar amb la tirania dels eternals patrioters. Els grans imperis de l'antigor han sucumbit per l'esperit d'intransigència en contra dels pobles oprimits i febles, pro, la meteixa intransigència ha animat a aquestos, escudant-los, fent que triomfessin un dia o altre. La raó de la força pot triomfar transitoriament, més, la força de la raó acaba un dia sobrepassant la victòria i triomfant en últim terme.

Sols quan els pobles viuen descuidats, son absorbits per l'esperit domenyador dels pobles ambiciosos.

Queicòm semblant l'hi ha passat a Méjic, que descuidant-se de modelar l'ànima del poble i l'esperit de rassa, quan la mà de ferro d'en Porfirí Diaz ha deixat de blandir l'esquena del poble, aquest s'ha entretingut a jugar a revolucions que han portat la devastació més gran, la misèria en les ciutats, fent dels camps deserts i cementiris.

De tots aquestos mals els Estats Units ne treuran bon profit, si el seny i el bon sentit pràctic no tornen pel camí de la raó als mejicans.

El Perú també vol provar l'entreteniment dels jocs revolucionaris, i mentre creix la misèria, les arque van de baixa, i els camps incults parlen molt poc en favor del desenrotlló progressiu que deuria tenir, en relació amb les riqueses naturals que posseeix.

L'Equador està fet un fàstic de molt temps, i les *montoneses* segueixen donant quefers a les tropes del Govern.

Per altre banda, es una contínua amenaça per a la tranquil·litat d'aquestes repúbliques, la qüestió limítrofe, discutint la pertinença de kilòmetres quadrats de terra, per a deixar incults els camps, i sens explotar els tresors qu'amaga en ses entranyes.

Tota aquesta febre malestruga podem observar mirant-ho del cantó polític.

Tocant a lo social, també podem observar el rebull de la gent.

El capital i el treball, en lloc d'entendre's i armonisar-se, se separen més cada dia, perquè la

(1) Cal fer constar que 'l present article ha sigut escrit al Perú en el mes de Juny i per lo tan molt abans d'esclatar la guerra actual.—(N. de la R.)

propaganda es fa en sentit contrari, precisament per part d'aquells que sempre prediquen llivertat, amor universal i mongetes cuites.

L'explosió de les vagues en la majoria de les capitals del món, generalment responen a una propaganda d'odis, i no a necessitats sentides, exposades i reconegudes per abdòts bandos. Lo més trist es que aquestes forses i energies se malgasten violentant els drets d'altres forses organitzades, i en més d'una ocasió hem pogut veure, ben tristament, com les masses exaltades i pitjor aconsellades han portat les seves propagandes al extrem d'assessinar i atentar en contra de la propietat, com si el capital no fos respectable, com si el capital no servís per a donar impuls al treball.

Amb tot el desgavell que regna, semblant la terra de morts i ferits, de sang i misèries, oint-se pels espais el chor fatidic dels qui gemeguen, la terra erma, les fàbriques i tallers deserts, els hospitals apilotant carn mutilada, i en les llars oint-se les imprecacions dels qui malaeixen l'esperit de la guerra i de les lluites sagnantes, perquè, a l'un li falta el fill, a l'altre el germà, al de més enllà el pare, i tots troven un vuit que gela al entorn, encare la bogeria humana dels qui desgovernen els estats, pensen en augmentar els armaments amb canons del més gros calibre, omplint els mars de vaixells guerrers i destructors, en comptes de posar en mans dels homes l'aixada i el compàs que podrien convertir la terra en un paradís; en comptes de solcar als mars de vapors mercants que portessin d'un a altre continent els productes de la terra i els fruits de la civilització; semblant misèria arreu en comptes de donar vida.

La dinamita aplicada en el cor de les montanyes obra pas i fa accessible les vies directes i ràpides; ara son molts els que la empleen per a matar-se els uns als altres.

Devant de tanta bogeria no se 'ns acut altre cosa que pensar en que «la terra està que bull».

Que Deu ens guii i Ell hi fassi més que nosaltres.

LLUÍS G. FÀBREGA I AMAT.

Lima, Juny de 1914.

Les hermosures de la vida

Per l'infantó de flonja cara
que riu i juga en lo bressol,
res més hermós que la seu mare
quan ve a acotxar-li lo llensol.

Pel jovincel d'ardent mirada
que tot ho ovira gai i bell
rés més hermós que l'estimada
quan s'ilumina amb l'esguart d'ell.

Per a l'espós que sent reviuire
l'amor a dintre de sa llar,
rés més hermós que lo somriuere
del fill que encara no sab parlar.

Pel vell cansat de la jornada
plena de mals i de dissort,
rés més hermós que l'afinada
groguença cara de la Mort.

FEDERIC RAHOLA.

"Crema Soffo": La mejor para el cutis.

Vagant pel Pirineu

Amunt, amunt, serra amunt, anava pujant re-creiant ma vista escampada arreu.

—Soc més alt que aquells turons—me deia—més alt que aquelles serres, arrant del cel. Vull veure més terra encare, amunt cap allà dalt.

I pujant, cada vegada amb més dificultat, vaig anar ascendint fins que ja no 'm va esser possible avensar més.

—Quí serà arribat més alt que jo?—dic amb orgull.

Més amunt, llavors, s'ou el só d'un fluviol.

A mon davant s'aixeca una cinglera i a dalt en el cim al rabadà està sentat.

Parà de tocar al veurer que mon peu fallaba al posarlo als espedats de la cinglera. I després sa veu transportada per l'aire m'arrivaba cariciosa i armoniosa per la bellesa del parlar.

—Cal pas que pujeu, ja baixic desseguit.

Vaig quedar mirant el rabadà, i veigé que després de fer una xiulada, baixava aquell espedat tenint sota d'ell l'abim aterrador, que feia fresca. Com penjoll baixava el rabadà, ferm i segur, la cinglera. Me tapí la cara per no veurel.

Poc li faltava per a arribar al lloc on jo era que 'm digué:

—No proveu pas mai de pujar-hi.

I d'una gambada se 'm piantà al davant.

—Doncs mireu qu'us deia—em repetí—que no proveu de pujar-hi jamai.

—Bé hi pujas tú, bon rabadà.

—Jo si que hi puja. Mai dirieu per què hi puja? Doncs perque d'allà dalt pasturo les cabres, i aixís no se m'esgarrien... Però sabeu? jo no tinc gota de por pujar-hi... i soc remolt lleuger. I de vegades un hom que ve de cap a la vall fosca, allà baix, no 'ls coneix pas gota aquests terrenos i refúm, també força de nou.

—Escolta; com te dius.

—Com me dic? Joanet, però no vui pas que m'en diguin, are ja só gran i 'm dic Joan.

—Quin bestia pastures?

—Ovelles.

—On les tens?

—Hui, pas son aquí, are les faré venir.

Un xiulet del rabadà s'escampá per la montanya, i l'aire s'endugué el xiulet lluny, lluny.

—Sentiu l'esquella de la negra? Ja venen.

—Qu' en tens moltes d'ovelles?

—Oh, no pas gaires, perque per aquests verats no hi ha un arbre i tot es ressec. Lla baix, la vall, batua! ja ho crec tot es regadiu.

Les ventades ens transmetien la remor d'una esquella que s'acostava. Lluny se veia ja el remat.

—Son aquelles les teves ovelles?

—Sí, veieu aquella negra? Doncs es la més bona i manyaga, es la qu'estimo més.

—I aquella clapada?

—Oh, quin dimoni! puja les rampes i les cingleres que molts cops no la puc pas conseguir, rellamp! corra i brinca que sembla un isart. Creuria qu' en ve de mena.

—I aquelles que van darrera?

—Son forse manyagues, però no pas em coneixen com la negra.

—La nit, on vas?

—Dormo... veieu, veieu aquell cabanyot qu'es

veu des de aquí? doncs allà. Tanco les ovelles per una cleda i jo dormo al cabanyot.

El sol queia damunt una llunyana montanya, tenyint la terra d'un color rogenç.

—On penseu fer nit?

—Al poble.

—Ca, no ho proveu pas, massa lluny. Teniu qu' anar a la masia.

—On cau?

—Allà baix, veieu aquell bosc? sota. Aneu no no feu tart.

—Si bon rabadà. Adeu.

—No us esguerrieu, pujeu amunt, després avall. Au, bon camí. Adeu.

I el rabadà quedá plantat, mirant-me com me perdía de vista d'aquells paratjes, després el fluviol altre volta s'oia, apagant-se a mida que d'ell m'apartava.

Una vermellor en el cel creixia i la claror defallia. Pausadament les montanyes, les valls, prenen l'aspecte de tristesa, donant son darrer adeu al dia que poc a poc es fonia.

En les vessants, allà en les valls profundes, voltejades d'arbredes i torrents, tot pren un aspecte tristoí carregat d'ombres fantástiques.

Mon pas no es curt, tinc pressa per a fugir d'aquells recons que son bells de dia, més que de nit sa soletat espanta. Un petit remor d'aucell que s'ajoca m'esparvera, una mata petita i clofada m'en sembla un gegant i esparverat em poso a correr, venint-me al pensament recorts, antics ja, de contes de bruixes i de fades.

La nit se n'es vingut, deixant caurer sa foscor sobre la terra i jo perdut en aquella soletat em sembla caurer defallit, rendit per la foscor i la desesperança.

Una llum allà al lluny se veu, tinc llum també d'esperança. Ja surto del llot de més idees fantasmades i ilusories en que estava cercat i corro adelerat vers la llum que s'ovira.

La nit o la por me resten forces i caic i m'endo en verdises que tot mon còs malmeten. Al fi hi arribo cansat, sagnant tot mon còs i defallit.

Trucó a la porta amb truc fort, truc de victòria.

¡Pirineu que hermós ets! però de ta ¡hermosura t'en vals per a confondre l'enteniment, enrotllant-lo amb confussions, qu'enfront de tu ¡oh Pirineu! un s'esparvera.

JULI T. COMA.

¡Lliberta!

Abstreta per el procés psíquic que envollava sa facultat intel·lectiva, des de sis llargs dies, malograts per l'insomni ininterromput de ses nits, assistia a l'enterro progressiu del crepuscle vespertí que projectava clarors d'un roig intens sobre els núvols disseminats i sobre sa palidés decaiguda per el pes de totes les rutines en lluita amb son esperit rebel!...

En aquella passivitat volia morir; era el corolari d'una il·lusió esfumada; era el sacrifici d'un amor que mor, obstruint totes les perspectives d'una variació inusitada.

Tancá sos parpries a les imatges exteriors i re-

LLETRES A UN AMIC

VIII

buscà entre l'història dels seus recorts l'elixir que devia restaurar un cor esmortuït. Vegé ses ansietats dels seus consols de mare, el rosat pervindre dels seus fills i totes les arts que li brindaven destruir les nostalgies de sa soletat; inconscientment un moviment reactiu la cridà a la vida!...

I... altre volta el decaïment: Vegé al seu espós davant d'una taula de joc, borratxo d'alcohol i de fum envoltat amb les carícies d'una pobre dona sens llar, sens amor; i sentí fàstic, odi, i a la vegada perdó!...

Tot era perdut, tot era esfumat, res devia d'esperar; ells també esperaven la mort en l'espasme infecont i immoral!

Novament volgué morir, i ses mans buscaven una arma sinestra!

¡Pobre Lliberta! Anava a consumir la tragedia, quan de prompte sentí el crit deis seus fills que atemoritzats per son pare alcohòlic, buscaven protecció en la energia de la pobre mare!

Era arribat el moment; una onada de fermesa i de vida destruï tot el pessimisme passional i rutinari i fou lleona, i sigué salvadora d'ella meteix i dels seus fills!

Al endemà, les fulles de publicitat vestides d'un galanisme hipòcrita, moral, resenyaven amb estigma viperí l'escàndol social d'una separació violenta!...

Empró Lliberta s'havia emancipat!...

FREDERIC B. SOLER.

D' amor

Prou ja ma nineta hermosa
de baralles i sermons,
els plors que l'amor provoca
s'asecan amb els petons.

La lluna brilla ufanosa
quan lo sol està 'l mori,
la tempesta n'es passada
quan surt l'Arc de Sant Martí.

Ja que al fi, de ta quimera
proves t'he pogut donar,
aixuga tos ulls m'aimia
que t'enlletjeix lo plorar.

La tempesta fou passada
amb els mots que li vaig dir,
un bes que varem donar-nos
va ser l'Arc de Sant Martí.

VICTOR MORA ALSINELLA.

En la teva darrera me dius que t'ha agradat tan lo llibre que vaig enviar-te d'en Marcel Prevost «Les vierges fortes.—Léa». Ho esperava. Que si me recordo les darreres pàgines? Ja ho crec! Mai més se m'esborrarà de la memòria aquella figura de Léa qui trobant-se sola a Londres té que anar a passar a l'hospital llensada despiatadament de la casa de dispeses. Quines pàgines més emocionantes! Léa, va a passar al «Royal-Hospital» en mig d'una pila més d'atacades. Allà, sola, completament sola, se resisteix amb totes les seves forces a morir. Georg l'espera i ella vol retrobar a Georg. Ella, no vol pas socómbir com *May Bodson*, la seva veïna amiga:

—*May*, murmura ella.

Ella aixeca una mica lo seu cap del coxí i exclama:

—*May Bodson!*...

Una veu respongué de l'altre costat del llit:

—*May*, ja no es aquí... Deu l'ha cridada...

I Léa, la pobre Léa, s'abat. Una suor freda torna a banyar lo seu cós malaltís i les glopades de sanc revenen...

Per els finestrals de la llarga sala, oberts de pal a pal, entren les primeres clarors del dia i Léa abatuda i tot com està, somnia unes mans amoroses que l'acaricien, uns llavis que li diuen misterioses coses arràn d'orella i que li conten maravelles i més maravelles d'un món nou plé de felicitats... I Léa, la desventurada Léa, logra al cap de temps veurer realitzats els seus ensomnis... Léa, logra aixecor-se d'aquell llit de dolor i acompanyada d'Edith pot arribar encare a Torquay. Mes, ai! els seus dies son contats! La malaltia traïdora ha fet de les seves i Léa va a morir arraulida com una blanca coloma en els braços forçuts del seu estimat. Quines pàgines més sublimes, amic! Les he recordo bé, molt bé... Ella crida a Georg i li prega que l'ajudi a vestir-se, que vol saltar a terra i reveurer per darrera volta aquells entorns de Torquay, on ella havia passejat de brasset amb ell en dies hermosos de primavera... Oh, quines més belles descripcions! Léa, a semblansa de l'Osvald d'Ibsen, mor demanant lo sol, la llum, l'aire ubriagador!... Léa, tomba el cap damunt el pit de Georg en el moment en que la seva mirada anava buscant enllà de la mar aquella taca blanca de *Gilder Rock* on hi passà moments d'una felicitat sens parió... Léa, abans de morir, diu-li a Georg:

—Escolta Georg, quan jo seré morta entornaten cap allà baix, cap a la llum, cap aquella hermosa Italia que nosaltres havíem de visitar junts. Entorna-te-n'hi, Georg... ¿m'entens?... Jo, hauria tingut de seguir-te... més no puc... ja ho veus, no puc, jo tinc que quedar me a Torquay... Entornaten a Italia i a cada cosa que tu veuràs te recordaràs de mi, perque jo seré a dintre teu... Júrem, solament, que cap altre dona te distreurà de mi... M'ho jures? ..

—Si... t'ho juro—exclama Georg—tan com jo viuré, tu viuràs en mi. Jo t'ho prometo... Jo me'n tornaré allà baix per seguir els teus desitjos. Cada pas que faré, cada cosa que tocaré, cada espec-

FESTA

tacle que els meus ulls veuràn, lo teu recort m'en-
volcallarà...

—Que 'ts bó, Georg... quan t' estimo!...

I, Georg, complí lo promés. Georg se 'n anà
amb lo cor amarat de pena cap al país de la llum,
cap a l' adorada Italia, en tan allà al cementiri
de Torquay, de cara al mar, Léa reposava sota
una creu de pedra vermellosa, pedra d' aquelles
meteixes roques en que poc temps abans encare
hi rebotien les onades i que ella i Georg trepitja-
ren junts tantes i tantes vegades!...

Qué 't sembla si m' en recordo! Ton afectís-
sim

FRANCISCO X. VERGÈS

Torelló, Juliol 1914.

El cronista escriu baix una tremenda impresió
que 'l té tot trasbalsat, el cronista ha vist morir
un home electrocutat, l' ha vist estés a terra amb
el cable en contacte amb el seu cos per on entra-
ven torrents d' electricitat que tot el destruïen,
ha vist els intents abnegats que 's feien per a sal-
varlo amb greu perill dels salvadors, ha vist com
l' electricitat el matava silenciosament, fent la
seva obra a la quieta, devant d' una multitud im-
potenta i esborronada, i aquest fet, que per des-
gracia no es pas única, l'hi ha suggerit una serie de
consideracions sobres els avenços i les invencions
dels homes.

Ha pensat que l' home ha dominat el llamp,
l' ha esclavitzat a la seva voluntat i aquest de
tan en tan se rebela i va cobrant-se en vides el
preu del seu esclavatje, ha pensat que l' home
produint en grans quantitats el vapor, aquest va-
por que rega els camps i equilibra el sistema hi-
drogràfic, i amagatzemant-lo en estretes presons
el fa treballar arrossegant trens, fent mouer fà-
briques i barcos i també el vapor sublevant-se de
tan en tan esbotza les seves presons i sega vides
per a cobrar-se els seus serveis, ha pensat que
l' home ha volgut dominar el mar fent per a els
viatgers imperceptible l' espetec de ses onades
que no poden abatrer els immensos edificis d' acer
que el solquen i aquest mar de qui es burlen, posa
en son pas un troç de glas o els envocalla amb
una boira traïdora per a que 's trovin ells amb
ells i l' hi paguin també el seu tribut de víctimes;
ha pensat que l' home ha volgut conquerir l' aire i
¡quan car s' ho cobra aquest!, ha pensat també el
cronista... el cronista ha pensat, que l' *Homo sa-
piens* de Linneu es un tonto presumit o bé una
criatura inconscient.

¡He dominat els elements! diu i els elements li
contesten amb una riallada forta, estrident, una
riallada de la que cada modulació es una vícti-
ma.

BARCINONENSIS.

CLIXÉS RURALS

I

Bestioletes

Enfront de casa hi ha un hort, en el hort un
atmetller; jo tot sovint me 'l contemplo, no pels
xamosos atmetllons que hi penjerejen, sino per-
que hi acuden els pardals veïns, movent gran xi-
barri, i entre ells un masclo amb una barbellera
negre que sembla el gegant de la Ciutat.

Té el niu en una paret veïna, i en la mansa
quietut del vilatge, a cada punt sento l' estrident
piuleig dels pelats que esperen la becada dels
vells.

El pardal barbellut fa servir al atmetller de
atalaia per a les seves rateries i are d' una vola-
da se 'n ha vingut a l' acera d' enfront perque hi
ha vist una cuca que serpentejava mansoia. Més
aixís que va per clavarli picada surt un gat ne-
gre d' una porta de més amunt, d' una casa que
jo 'n dic la casa de la bruixa, perque hi viu una
dóna molt vella, bruta i misteriosa, i pega corre-
guda per clavarli arpada, quan apareix un gos d' a-
tura d' un pastor que viu dugues cases més enllà,
i al empaïtar al gat esbarria l' escena.

La cuca, rastrejant, rastrejant, s' ha enfilat
paret amunt; el pardal ha pogut guanyar l' at-
metller; el gat s' ha ficat en una gattonera amiga;
i el gos, dissimulant el xasco, s' ha quedat al mig
del carrer, llepant-se els bigotis i amb posat de
mandra.

S' ensopega a passar l' agutzil, es temps de bo-
les i n' ofereix una al gos, però aquest l' olora,
arrufa 'l nas, alsa la pota del darrera... i marxa
al trot cap a casa.

Amb una mica més assisteixo a la representa-
ció de quatre drames de familia.

II

L' albat

La casa es alterosa i orejada; en ella hi ha un
terrat ben espaiós que més d' un cop me serveix
de atalaia d' aquella rodalia. Es com el *balcó del
Plà de Bages*.

Carretera enllà are es veu marxar una corrua
de gent que m' impresiona. Oviro l' escolà amb
la creu al coll, darrera d' aquest el capellà amb
el ruquet, tot un estol de xamoses noietaes voltant
una caixeta blanca, els dos fossers amb ses bru-
ses llargues, negres, esgarrifoses... un grupo d' ho-
mes, un grupu de dónes. Es un albat. Veusaquí
un clixé trist.

La noieta que van a ensoterrar sempre se la
veia passejar amb ses amigues pels meteixos her-
mosos indrets, amb aquella dolça gaubansa de la
infantesa, la infantesa que sembla que no tingui
de passar mai i que, no obstant, com tot en aquest
món, s' acaba; infantesa, alegria, il·lusions, do-
lors... I avui eren ses meteixes amigues les que li
acompanyaven per darrera volta. ¡Quin condol!

Son aquells versos d' en Joaquim Assencio Al-
cántara, poeta tan sentimental com oblidat, que
are 'm plau recordar:

Caminet del cementiri
ella esculli per passeig,
i al endemà li portaven
tancada en un bagulet.

Poc després rerornava silenciosa la meteixa

comitiva, però més esbarriada i sense la negror dels fossers i prou en la imaginació de grans i xics hi brollava a l' hora més d' un pensament blau, d' un dolç conhort, d' un fervorós prec per a aquella pobre animeta, a quin còs acabaven de donar comiat, i que allí dalt degueren escoltar amb el poeta Alcàntara:

Caminent del cementiri,
veient tos tristos xiprers,
qui ho diria, qui ho diria
qu' ets el caminet del Cel.

A. DE RIUS VIDAL.

Jocs Florals de Sant Gervasi organitzats pel Centre Autonomista Català

Als poetes i prosistes de nostra Catalunya: Salut.

Aquest Centre, aimador de les glories de nostra terra, vos convida a pendre part en aquestos Jocs Florals, quina festa tindrà lloc el dia 13 de Septembre d'enguany.

CARTELL

Premis ordinaris.

I.—*Flor Natural.* Oferta per les senyoretetes del Centre, a la meller poesia amorosa.

El poeta que 'n siga guanyador, ne farà ofreda a la dama de sa el·lecció, la que serà nomenada Reina de la Festa.

II. *Englatina d' argent.*—Oferta per varis socis del Centre a la poesia que meller canti la Patria o descrigui un fet històric de Catalunya.

III. *Viola d' or i argent.*—Oferta per distiugides senyores del Centre a la meller poesia que canti la Fé.

Premis extraordinaris.

IV. *Pomell d' hermoses crisantemes.*—A la meller poesia en lloança a la Verge de Bonanova.

Per aquest premi, el senyor Josep M.ª Mas ofereix la quantitat de cent pessetes.

V. *Tres boniques roses.*—A una poesia de tema lliure.

Per aquest premi, el senyor A. Jorei Martinell ofereix la quantitat de cinquanta pessetes.

VI. *Un hermós pom de clavells.*—A la biografia que contingui més datos referents a la vida i obra del nostre pintor en Benet Mercader.

Per a aquest premi el senyor Alexandre de Riquer, ofereix un exemplar de les planxes originals dels «Capritxos de Goya».

VII. *Artistic ram de flors de montanya.*—Se concedirà al meller quadret dramàtic o comedia en un acte.

El senyor Josep Creus ofereix per aquest premi la quantitat de cent pessetes.

VIII. *Dugues boniques daltres.*—A la traducció en vers d'algún dels «Triomfs» del Petrarca.

Per aquest premi el senyor Vicens de Moragas, ofereix la quantitat de cinquanta pessetes.

IX. *Ramell de gessamí.*—A una composició en prosa o vers de tema lliure.

La casa «Fayans Català» ha ofert per aquest premi un Objecte d' art.

X. *Un ram d' olivera i llorer.*—S' adjudicarà a una poesia de tema lliure.

Per aquest premi, el senyor regidor d' aquest districte don Joaquim Rita, ofereix la quantitat de cinquanta pessetes.

CONDICIONS

Totes les composicions, han d' esser inédites, escrites en català i com de costum acompanyades d' un plec clos que contingui el nom de l' autor i en el sobrescrit s' hi llegeixi ei: titol i lema de la composició.

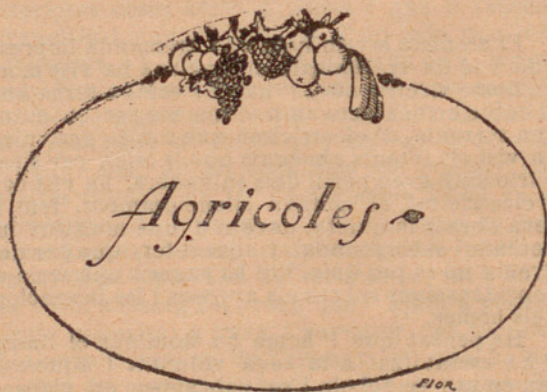
Solsament se concediran accessits als tres premis ordinaris.

Al premi X solsament, poden obtarhi els senyors Socis del Centre Autonomista Català de Ssnt Gervasi, haventse d' indicar en la composició; s' adverteix al guanyador d' aquest premi que si el dia abans de la Festa, no s' ha presentat, s' entendrà que 'l renuncia.

De l' obra dramàtica que surti premiada, el Centre se reservarà el dret d' estrena, per tot el present any.

Tots els treballs deuen dirigirse al Secretari del Jurat i en el domicili social del Centre Autonomista Català: Passatge de Mulet, 14, abans del dia 20 d' Agost.

Formen el Jurat calificador: D. Alexandre de Riquer, *President.*—D. Vicens de Moragas, D. Josep Morató, D. Ambrosi Carrión, D. J. M. Jordà, D. J. Bofill i Matas, *Vocals.*—D. Florenci Cornet, *Secretari.*

Conreu de les ceberes

Alguns agricultors de diferents regions han fet estudis molt complets sobre el sistema de fertilització que deu emplear-se en el conreu de les cebes i per a obtenir els mellers i més grans rendiments.

Concretarem tot lo possible, per falta d' espai, no podent donar a coneixer amb tota l' amplitut que el cas requereix, els treballs en qüestió i ens serà forsós limitar-nos a extractar sencillament les conseqüències que dels esmentats estudis se 'n dedueixen. Baix el punt de vista i en tèsis general, les fórmules que mellers resultats han donat son les que a continuació exposem:

En les terres que continguin calcs s' hi aplicarà per àrea superfosfat de calcs 18/20 de 3 a 4 kilograms, cloruro potassic de 2 a 2,50 kilograms, sulfat d' amoniac 1 kilogram i nitrat de sosa de 1 a 2 kilograms. Quan les terres siguin faltades de calcs, s' hi donarà per àrea escories Thomas de 3,50 a 4,50 kilograms; sulfat de potassa de 2 a 2,50 ki-

FESTA

lograms; sulfat de potassa de 2 a 2,50 kilograms; sulfat d'amoniac 1 kilogram, i nitrat de calcs de 1 a 2 kilograms. Deuen esser aplicats barreijats l'adob fosfatat (superfosfat o escories) i el potassic (cloruro potassic o sulfat de potassa) distribuint la barreija uniformement i enterrant-la per medi d'una treballada superficial, alguns dies abans de transplantar-les o bé de la sembra, quan aquesta se fassi d'assiento.

Repartirem el sulfat d'amoniac a aixàm i s'incorporarà a la terra per medi d'un gradeix o d'una passa de rastre immediatament abans de trasplantar-les o de la sembra directa.

Distribuirem el nitrat de sosa o de calcs en dugues vegades, meitat quan les cebes trasplantades hagin arrelat i l'altre meitat quinze o vint dies més tart. Quan el conreu se fa d'assiento, la meitat de nitrat s'aplicarà després que les plantes hagin nascut i l'altre meitat en el moment d'aclarir-les, d'aclarir el planter.

J. FUSELLER.

Espectacle gratis

Quina xaranga va haverhi
fa poc, dins Molins de Rei
perque al puntasco uns gitanos
que eren marit i muller
van dar-se quatre revesos
davant de tota la gent!
Com si fos gran extranyesa
una escena tan corrent...
Enrotllats per els curiosos
el matrimoni, amb gran fé,
van tenir-se una palestra
que entre casats ja 's comprén.
I l'agutzil (sens trompeta)
i el sereno, i altra gent,
que qui es que sab si a llur casa
ho fan molt més malament
amb prous trevalls i prous penes
van lograr que s'acabés
lo que fou pel nombrós públic
una decepció ben greu.
Empró durant l'espectacle
lo que més llàstima feu
va ser que el pobre auditori
tingués d'està al descobert.
Amb una suscripció pública
podria 's pagar molt be
el construir... com un *toldo*,
o un envelat senzillet
on els campeons poguessin
brallarse cómodament
i fent rotillo l'auditori
amb seients corresponents
pogués admirar les manyes
d'aquest sport *nou* (tan *vell*).
Gitanos?... No 'n faltarien
an aquí a Molins de Rei.

LIBORI.

Avis

Ferms amants de les lletres catalanes, oferim les columnes de FESTA a tots els que tenint aficions literaries i mérits suficients no poden publicar els seus treballs per falta de lloc on fer-ho.

No cal dir que 'ls treballs seràn examinats escrupulosament per a que no desdiguin dels que publiquem habitualment.

Havem rebut la visita del President del *Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria*, senyor Puig i Esteve, qui eus ha manifestat que quelcuns dels extrems exposats en el passat número referents a la cuestió del esmentat *Centre* no estàn del tot d'acòrt amb la veritat dels fets.

Es amb molt gust que ho fem constar, puix no cal dir que a nosaltres no 'ns mou cap interès en contra de la Junta del *Centre*, sols ens resta afirmar que lo que varem publicar referent a n'aquest assumpte ho va esser per informes que 'ns foren donats per persones completament enterades de les coses de la repetida entitat, les que, en tot cas, son les que han incorregut en inexactituds, si es que n'hi han.

Donem doncs aquesta cuestió per acabada, desitjant i alegrantnos que torni a regnar en la entitat, per tantes coses digna d'alabansa, la germanor i unitat de mires que l'han portat al florent estat en que avui se troba.

Dies passats en el Pontasco un marit i muller, gitanos per més senyes, prengueren aquell lloc com a país conquerit, ja que una vegada instalats donaren un espectacle molt poc edificant, puix se propinaren mutuament una pallissa, filla d'una quantitat de ví, essent enrotllats per nombrosa concurrència que frua amb aquella escena repugnant. Creiem que Molins de Rei no es lloc apropiat per a aquesta mena d'espectacles. Preguem a nostres autoritats que 's preocupin un xic

més en evitar que aquests forasters fassin estada en nostre Vila, ja que no hi surt guanyant gens.

La societat recreativa *Nova Germanor* de Barcelona va estrenar el passat diumenge una hermosa sardana titulada *Nova germanor*, original del mestre en Antón Llubes, a qui felicitem per l'èxit del tot merescut que la mateixa va obtenir, felicitació que fem extensiva a la societat esmentada que tan bé sap encarrilar els esplais de la nostra joventut.

Nostre estimat amic i company de redacció en Santiago Boy rependrà, a prec nostres, la seva tasca des de 'l número vinent.

La guerra que tants mals té de causar a Europa fins a les nacions que no hi prenguin part ja ha portat enormes perjudicis a Molins de Rei i comarca, amb motiu del retorn de les expedicions de fruites a l' estranger i l'impossibilitat d'exportar més d'aquí endavant. El gran número de vagons retornats i tots els que haurien sortit encare representen quantitats grandioses que pert la nostra comarca.

Segueixen endavant els preparatius de la festa patriòtica que organitza el *Centre Catalanista* per a commemorar el segón centenari del 11 de Setembre. En el pròxim número podrem adelantar a nostres lectors quelcom del programa que segons noves que tenim serà espléndit.

El día 13, a les deu de la nit, tindrà lloc en el *Teatre Català Remea* de Barcelona, la segona assemblea per a tractar sobre el projecte que va formular la revista *El Teatre Català* pel floreixement de nostre Teatre Nacional.

Amb motiu de la celebració de la festa onomàstica de Jaume III, el *Círcol Tradicionalista* d'aquesta vila organitzà una vetllada composta de les comedies en un acte *Cabories, De Pelogalls a Barcelona* i *A cal julje*, assolint una esmerada interpretació per a els senyors Vives, Andreu, Carbonell, Mestres, Canalias, Serrat, Saló, Jornet, Tort, Pardo i Lleixà.

La senyoreta Pardo escoltà forts aplaudiments al acabar de recitar escullides poesies. En fi una festa que deixà satisfeta a la nombrosa concurrencia que assistí a la vetllada.

Ha visitat la nostre Redacció el primer número de *El Nacionalista*, quin text es escullidíssim. L'hi desitgem llargs anys de vida.

Vilanova i Geltrú ha celebrat la seva Festa

Major que s'ha vist molt animada, sentim que per manca d'espai no poguem parlar com desitjariem amb la deguda extensió dels diferents actes que 'n la meteixa tingueren lloc, entre quins destacava per son caracter altruista i per no ser acte passatger, sino dels que queden i deixen brotada la Festa patriòtica cultural, amb motiu de la col·locació de la primera pedra als *Esbarjos* per a obreres, a la que hi assistiren les autoritats i distingides personalitats, además de les Escoles Obreres.

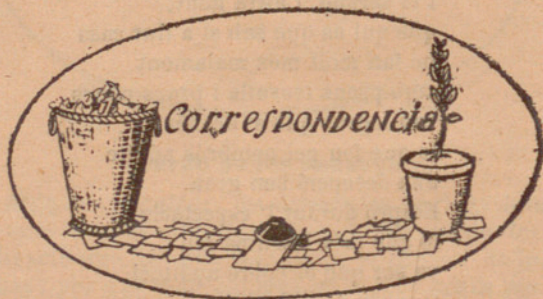
Èlixir Cullol remedi de les Dèbils

Havem rebut atenta lletra del distingit escriptor en Casas Briz, notificant-nos la trasllació de la Redacció i Administració del periòdic *Renaixement*, que tan dignament dirigeix aquell senyor, al carrer de la Boria, 24 i 26.

Tenim entés que es treballa ardidament per a fer de *Renaixement* un diari, com es compren portaveu de l'Unió Catalanista. Els desitgem bona sort.

Ha arribat fins a nosaltres la noticia de que nostre benvolgut amic i distingit col·laborador de FESTA, en Ambrosi Carrión, presentarà als madrilenys la seva figura literaria, amb la traducció del seu drama *Epitalami*, que li serà estrenat a Madrid amb música del mestre Bosch.

La distingida senyora Viuda de R. Guasch es troba entre nosaltres disposada a passar-hi la temporada d'estiu que li desitgem ben profitosa.

Victor Mora Alsinella. Mercés de tot i de part dels companys que anomena.—*Frederic Badia i Soler.* Ho retocarem una miqueta si 'ns ho permet.—*Pere Anrich.* Ho trovem no gaire ben desarrotllat, cuidi l'istil sobre tot. Pot enviar la subscripció en segells de correu o sinó ja pasarem a cobrar, com vulgui.—*Jordi Stephenson.* Es massa poqueta cosa l'assumpt i mal desarrotllat i poc clar. Corretteixis que vosté arribarà a fer quelcuna cosa bé.—*Pere Deulofeu i Gol.* Lo que 'ns envia no es prou cuidat per poderse publicar, fassi quelcuna altre cosa que 'ns sembla que 'l podrem complaure.—*Jaume Baell Vidal.* No 'l podem complaure, hi ha massa defectes.—*Ketti d' Ibars.* Moltes mercés, ho publicarem.—*Antoni Armán.* Vosté s'ha esmenat bastant, empró encare no està prou bé per a publicar ho, La seva constancia fa que 'm permeti darli un consell; fassi quelcuna cosa curta que, o molt m' equivoco, o la podrem publicar.

Imp., Alfons I d' Aragó, 39.—MOLINS DE REI